

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Vármegyei alkotmánypárt.

Lapunk ez évi első számában kifejezést adtunk annak, hogy az országos alkotmánypárt programját szolgáljuk a koalíción belül.

Erre felelet gyanánt azon választ kaptuk, hol van e megyében ez a párt, s ha nincs — akkor a lapnak sincs mit szolgálnia, nincs létjogosultsága.

Nem osztjuk ezen nézetet, de azért a jó tanácsot megköszönjük; s igyekszünk létjogosultságunkra ez alapot is megszerezni.

Vármegyénk 7 képviselője közül 3 alkotmánypárti, 2 függetlenségi és 2 nemzetiségi.

E számok is az mutatják, hogy vármegyénkben legbiztosabb talaja az alkotmánypártnak van.

A tömörülésben van az erő.

Elérkezett az idő, hogy a vármegyei alkotmánypárt megalakíttassék, hogy egy láborba tömörüljenek azok, kik a 67-es alapon állanak valódi magyar nemzeti értelemben, a kik készek hűen és becsülettel követni egy Andrássyt, Wekerlét, Széllt és Darányit és a koalíció még annyi más kiváló oszlopát.

Erős meggyőződésünk az, hogy a

mai helyzetben becsületos és őszinte magyar nemzeti politikát, mely ment a rázkódtatástól és békés, de biztos fejlődést biztosít, sikeresen, az ország jól felfogott érdekében csakis 67-es alapon lehet folytatni.

Nem akarjuk ezzel lekicsinyelni az országos függetlenségi párt magasztos elveit, de tényként konstatáljuk azt, hogy a függetlenségi párt is ma 67-es alapon áll a kormányzásban.

Mit ér az elv, ha meg nem valósítható? és mit ér a 48-as program, ha annak hívei 67-es alapot támogatnak?

Viszont a 67-iki alaptörvényben mindazon garanciák megvannak, melyek a magyar nemzeti állam kiépítését biztosítják. — Követeljük a 67-iki kiegyezési törvény teljes végrehajtását, annak magyar nemzeti szempontból helyes értelmezése szerint, mert míg ezen alaptörvény fennáll, míg annak keretében az egységes magyar nemzeti állam kiépítése lehetséges, addig nincs létjogosultsága más törekvéseknek, nincs gyakorlati eredménye más, habár még oly ideális alapon álló elveknek sem.

Alakítsuk meg az alkotmánypártot az egész vármegyére kiterjedőleg, szervez-

zük azt kerületenként is; a közhangulatot tolmácsoljuk akkor, midőn a biztos sikert már előre is kilátásba helyezzük.

Reméljük a vármegyei függetlenségi párt őszinte örömmel vesz tudomást a koalíciónak vármegyénkben való erősödéséről és újabb szervezetéről.

Politikai hírek.

Apponyi Aradon. Apponyi Albert kultuszminiszter vasárnap Neményi Imre osztálytanácsos s Kozma László, a tanítók országos bizottsága elnökének kíséretében Aradra érkezett. A miniszter résztvett az aradvidéki tanító-egyesület és a Demke által emelt tanító-konviktus záró-ünnepén és a záróköre kalapáccsal ütve, Isten áldását kérte az épületre, mely a szereteten épült fel s a kötelességtudást fogja ápolni. A városházán az aradvidéki tanító-egyesület diszgyűlést tartott, amelyen gróf Károlyi Gyula főispán elnökölt. A minisztert az egyesület disztagjává választották. Gróf Apponyi Albert szíves szavakkal köszönte meg e kitüntetést. A tanító — ugymond — és a népoktatás ügye mindig hamupipókéje volt a politikának. Nem tartozik ide azt fejtegetni, hogy a multa nézve mennyiben indokolt a szemrehányás, de hogy ezentul ne legyen így, ez az én kötelességem. Ha az, amit eddig, e rövid idő alatt tett, — ugymond — nem is

TÁRCZA.

Őshaza. Ősművelődés.

— A „Közérdek” eredeti tárczája. —
 (Folytatás.)

Mózes írása szerint plántálta az Uristen kertét Édenben kelet felől és oda helyezte az embert, hogy művelje és őrizze vagyis fentartsa azt. „És folyó jöve ki Édenből a kert öntözésére s innét négy főágra oszlék.” Mózes nemcsak e főágak neveit sorolja fel, hanem megjelöli azokat a vidékeket is, melyeket e folyók öntöznek. De fájdalom, e topografiai meghatározó tényezők előttünk ma már nagyrészt ismeretlenek. Nincs ugyan kizárva, hogy az asszír cserépkönyvtárak ékiratai e tekintetben még felvilágosítást nyújtanak, amikor majd a paradicsom fekvését szabatosabban meghatározhatjuk. Addig azonban csak nagyon hozzávetőleges meghatározással kell beérnünk. Mert a bibliában felsorolt folyóágak közül is csak kettőt ismerünk. Ezek a mai Tigrisz és Eufrátész. A másik két folyóról a Pison és Gichonról azonban már csak annyit állíthatunk, hogy azok Mesopotámia folyamrendszerének főágai

voltak és semmi esetre sem azonosíthatók az Indusszal és Nilusszal, mint régiek, kalandos feltevések vitatták.

Kutatásainkban biztosabb alapot nyernénk, ha tudnók, hogy melyik vidéket nevezte Mózes Édenországának. Mert a paradicsomot ez ország keleti részében helyezte. Egyelőre tehát az asszír ékirásokba kell reményünket helyezni, melyeknek kutatása már is számos helyen igazolta a szentírás adatait.

A paradicsom helyrajzi meghatározására irányuló törekvés különben századok folyamán már körülbelül 80 különböző teoriát szült. A Kaukázusba, a Káspi tóhoz, a Feketetengerhez, Árméniába, sőt Indiába, Ceylonba és Arábiába is helyezték már a paradicsomot. E tarthatatlan teoriák részint a régiek földrajzi ismeretének fogyatékoságán, részint arab meséken vagy éppen élénk fantáziájú utazók agryémei épültek fel.

Már említettem, hogy a különféle népek ősmondái, valamint az őstörténelem modern kutatásai is világosan Előázsiaiába helyezik az emberi nem bölcső korát. Innen ágaztatják ki az első nagy népvándorlások utirányait a szélrózsa minden tája felé.

Am hová lett a paradicsom? Erre egy másik kérdéssel felelek: Hová tűntek Mesopotámia virágzó birodalmi, világvárosai templomaikkal, isteneikkel, cserépkönyvtáraikkal és magas fokra fejlődött műveltségükkel? Mindezeket csak a minap kezdtük a sivataggá vált ország homokja alól kikaparni.

Kétezer évig nyugodtak ezek homoksirjukban és a görög Xenofon már nem is sejtette, hogy tizezer vitézeivel az óriás Ninive felett napokon át járt híres anabasisában.

Paradicsomot még utólag is varázsoltak oda Semirámis függő kertjei Babelben; de az óta sivatag ez az ország és az arab is csak az „Ezeregyéj” meséivel kárpótolja magát a sivataggá vált paradicsomért.

Most egy-két szót összeülünk paradicsomi állapotára vonatkozólag. A kinyilatkoztatás tanítja, hogy a halál a bűn következménye. De ez koránt sem jelenti azt, hogy a bűn elkövetése nélkül maig is a földi paradicsomban éltek volna összeülünk. Testük természete nem volt a miénktől különböző. Ez tehát csak annyit jelent, hogy a testi halál beállta előtt nyerték volna el hűségük jutalmát a természetfeletti, a mennyei paradicsomot, mely a keresztény hit tanítása szerint

felel meg a várakozásnak, hasonlítsák össze az elmúlt néhány hónapot a múlt harminczöt esztendővel; a további harminczöt év nem fog bizonyára úgy lefolyni. A további munkához a tanfőriak támogatását kéri. A disztribúción Apponyi a tanítókat bajtársainak nevezte, kikkel — ugymond — bajt vivünk a sötétség szelleme, a beteg nemzetköziség ellen. Ebben a harcban, mint a porosz háboruban a német, úgy itt a magyar iskola-mesterekre vár a legnagyobb munka. Ezeket elteti.

Válság-hírek. A folyó hó 23-iki lapok hírei szerint a Wekerle-kormány két tagja: gr. Andrássy Gyula és gr. Zichy Aladár miniszterek beadták lemondásukat. Ezen lemondásra, állítólag az adott okot, hogy a Polónyi igazságügyminiszter ellen hírlapi uton felhozott vádak elintézése ügyében nézeteltérés támadt a kormány tagjai között. A legközelebbi órák bizonyosan meghozzák a hírekre nézve a teljes bizonyosságot.

A tisztességtelen sajtó ellen. A kormány az a munkáját, melylyel a tisztességtelen sajtót meg akarja rendszabályozni, üdvözöljük és sikert kívánunk hozzá. Napról-napra látjuk, hogy egyes lapokban a legpiszkosabb támadások folynak. Az államférfiaktól kezdve egyszerű polgárokig mindenkit végig rágalmaznak és piszkolnak ezek a szennyes sajtó-organumok. A magánbecsületet, a köztisztviselők jó hírnevét a törvénynek szigorú intézkedéssel kell megvédenie a sajtó ama parazitái ellen, kik egyes politikai pártok oroszlanbőrrebe bujva, arravalóság nélkül, munka és lelkesedés nélkül, a botrányokból, rágalmazásokból élnek. De ismétljük, a törvényhozási intézkedés nem elegendő, a sajtó terén a közélet embereit rágalmazókkal a társadalomnak kell megvetését éreztetnie. Ki kell őket zárni minden

tisztességes körből, lehetetlenné kell tenni őket a tisztességes társadalomban. Addig, míg a közönség kezébe veszen olyan lapot, mely rendre rágalmaz mindenkit, nem lehet megtisztítani a sajtót. Ébredjen tudatára a magyar közönség, hogy a nemzet egyik leg-hatalmasabb jöltevőjét, a sajtót, vissza kell adni hivatásának, a reá tódult illetéktelen elemektől, a rágalmazók seregétől meg kell tisztítani. Ebben a törvényhozásnak a törvény intézkedése által, a társadalomnak pedig a sajtó itelelete által kell orvoslást nyújtani.

A balázsfalvi kaszinó alakulása.

Természetemnél fogva soha sem szerettem az izetlenkedést, de ha látom, hogy az izetlenkedéssel valaki az igazságot keresi, természetem ellenére segítségére sietek, mert azt már nemcsak a természetem, hanem az állásom is parancsolja, hogy szegényeknek, gyámoltalanoknak és az igazságot keresőknek segítségére legyek.

Az „Alsófehér“ folyó évi 6. számában megjelent cikkében dr. Nánássy László balázsfalvi, vagy helyesebben, illetve az igazságnak megfelelőbben mondva, vizaknai kir. közjegyző úr, — mert hát tetszik tudni ő eredetileg vizaknai kir. közjegyző és csak a sors vetette Balázsfalvára, — mondom, hogy dr. Nánássy László kir. közjegyző úr az igazságot keresi és így természetem és állásomból kifolyólag is kötelességem segítségére sietnem. Hát kérem a közjegyző úr azt mondja igazság-keresésében, hogy Enyedi Lajos kir. táblai bíró úr és csekélységem nem igen melegen pártoltuk az ő vezetésé alatt létesítendő „társalkodókör“ alakítását. Ebben csakugyan igaza van, de hogy miért nem pártoltuk, azt elhallgatja és ezért látom szükségesnek, hogy

Nánássy közjegyző urat az igazság keresésében támogassam. Hát bizony azért nem igen lelkesedtünk és támogattuk, mert nagy aggályaink voltak és mennyiben voltak alaposak aggályaink, szolgáljanak bizonyítékul a következők:

1895. szeptember havában a társalkodókör tagjai sürgős rendkívüli közgyűlést hívtak egybe, ezen közgyűlésen kijelentették, a mit a jegyzőkönyv igazol, hogy dr. Nánássy László kir. közjegyző képtelen a tagok összetartására és a „társalkodókör“ vezetésére és felhívták, hogy képtelenségét látva, vonja le a konzekvenciát. Lett aztán erre nagy kavarodás, a választmány lemondott és több tag csatlakozásával eltávozott. Látva a nagy bajt, ne hogy szegényteljes bukás következzen be, a mit már kiváncsian lestek, a magyarság érdekében Fabriczius Henrik akkori királyi aljárásbíró és csekélységem védelembe vettük dr. Nánássy urat és nagy nehezen sikerült részére bizalmat kiterjeszteni.

Ezután kevés idő múlva a közbizalom felém fordult és meghívott a kör vezetésére, a mit én hazafui kötelességemnek tartottam elfogadni és nemsokára a „társalkodókör“ eltűnt és megalakult a tulajdonképeni „Balázsfalvi magyar kaszinó“, a mely Isten segédelmével oda fejlődött, hogy büszkék lehetünk reá.

És még egyet: mindig arra kértem honfi társaimat, hogy tegyenek földre minden torzsalkodást, személyeskedést, magánérdeket, pártoskodást; és arra kérem ez alkalommal is, mert ezek megölik a magyar társadalomnak és a magyar kaszinóknak, amely mindkettő nagy áldozatokkal jutott oda, ahol van. Lehet, hogy ezt dr. Nánássy úr nem tudja és ne vegye tőlem rossz néven, ha azt mondom, hogy én tudom, és ha már csakugyan érdemetlenül ért az elismerés és kitüntetés, amit soha sem kerestem, ameny-

most is bekövetkezik az igazak feltámadásánál.

Minthogy azonban a bűnbeesés előtti állapotot boldognak kell tartanunk, föl kell tennünk, hogy összeülünk a paradicsomban mentek voltak minden földi bajtól és veszedelemtől. Nem azért, mintha a természet barátságosabb lett volna irántuk; hanem mivelhogy a nyomorúságok is a büntetés jellegével bírnak. Nem állítjuk tehát a görög-római mythosokkal, hogy a paradicsomban a farkas a bárányal együtt legelészt és az embernek a fenevadak is készségesen lábához simultak. Lehetett az embernek ezekkel elég küzdelme; de a gondviselés kedvezése folytán győzelmes küzdelme, amely az embert felemeli, keblét, öntudatát dagasztja: tehát boldogítja. Hiszen a folytonos édes semmittevés méltatlan is az emberhez. Az ember nem tétlenségre van teremtve. A munka, a küzdelem mindig nemesít. A biblia nem is kedvez annak a mohamedán kényelmes boldogság teoriájának, hanem inkább nyíltan kimondja: „oda helyezé az uristen az embert Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt. Tehát nem azért, hogy csak élvezze.

De hát az igazi paradicsomból száműzve lón a bűnbe esett ember. Az Ur kivété az embert Éden kertjéből. Az óta hány-szor ismétlődik a paradicsom szinpadának nagy tragédiája!

Hányszor sugja fülünkbe a gonosz: Lesztek olyanok, mint az Isten s ha hallgatunk rá, elveszítjük a jó lelkiismeret paradicsomát és a rideg való lépten-nyomon kijózanít kevélységünk mámorából.

A palaeontológia tanúsága szerint nemcsak csontvázában, hanem mindenben, ami az ősi időkben számunkra fennmaradt, való-ságos emberként jelentkezik az őseember. Mindazt, ami az embert jellemzi: minők a társadalmi és szellemi élet nyilvánulásai, megtaláljuk az ősebernél. Ez a negyedkorszak embere a legrégebb, a kit a palaeontológia ismer a maga kulturájával. Ugyanis csontmaradványával együtt találjuk kezdetleges kulturájának nyomait.

Ezek szerint az őseember barlangokban és odokban lakott. Tehát nem voltak nomádok, hanem helyhez kötött lakással bírtak. Foglalkozásuk a vadászat és a halászat volt. A legrégebb embernél a földmívelésnek nyoma nincs. Arra nézve, hogy növényi eledel-ekkel

is táplálkozott volna, szintén nincs bizonyítékunk. Noha némelyek a barlangokban talált sok kvarz és homokkővekből, melyek laposak és mélyedéssel bírnak, arra következtetnek, hogy e köveken gabonát zuztak, mely eledelül szolgált. A barlangi őseember a nagy vadakat: a mammuthot, ősokrót, vadlovat kovahegyü dárdával, a kisebbeket: a zergét, a vadkecskét csontnyelű fegyverrel ejtette el. Midőn pedig a vad már ritkább és féltékenyebb lett, az új szolgált fegyverül. Mivel pedig a barlangok talaján a szétzuzott csontok mellett igen sok elszenesült fa hever; arra kell következtetnünk, hogy az ősök ételeiket már sütötték és főzték.

Hogy a barlanglakók ruházkodtak, bizonyítja a sok rénszarvból és csontból készült tű Sőt madárcsontból készült tűtartót is találtak, melyben több tű fért el. De ruházkodniok kellett is; mert a jégkorszakban a klíma általában zordonabb volt, amit ruha nélkül elviselni lehetetlen volt. Ruházatuk eleinte állati bőrből állott; de mikor a fonás és szövés elemei ismertekké lettek előtte, maga is képessé vált, hogy öltözékét létrehozza.

(Folytatjuk.)

SÁMSON JAKAB
uri szabó
Telefon 423.
KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
honi, angol, scoth és francia különlegességekben
FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 105-105
Gyors és pontos kiszolgálás. ————— Gyors és pontos kiszolgálás.

nyiben az a balázsfalvi magyarság érdekeit előbbre vinné, arra kérem az Emke igen tisztelt direktoriumát, hogy engedje meg, hogy a nekem küldött dokumentumról a nevemet töröljem és dr. Nánássy László kir. közjegyző úr nevét irjam helyébe; a magyar kaszinót pedig arra kérem, hogy távolítsa el arcképemet a kaszinó helyiségéből és akassza helyébe dr. Nánássy László kir. közjegyző úr arcképét és biztosítom ugy a kaszinót, mint dr. Nánássy urat, hogy én sokkal jobb szemmel fogom nézni az ő arcképét, mint ő az enyémet.

Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy daczára Nánássy úr személyeskedésének, továbbra is teljesíteni fogom azt a kötelességet, a mit 17 éven át teljesítettem és a mit a magyarság érdekében tőlem várnak és igyekszem megvédeni a mi kis magyarságunk egységét az olyan bomlasztó procedurától, a melyet több magyar ember céloz, mert én a személyi érdeknél mindig előbbre helyezem a közérdeket és mindenek fölül a magyarság érdekeit itt ezen az exponált helyen.

Balázsfalva, 1907. január hó 22-én.

Simonffy Alajos,
főszolgabíró.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Szász József**, Alsó-Fehér vármegye alispánja, belépett az országos alkotmány-pártba folyó hó 15-dikén.

— **Folyovich Sándor** kir. közjegyzőt, mint lapunkhoz intézett sürgönyből értesültünk, az aradi közjegyzői kamara nagy lelkesedéssel elnökké választotta. A megérdemelt kintutetéshez örömmel gratulálunk.

— **Új körjegyzők.** A verespataki járásban ujonnan alakult kornai körjegyzőségben f. hó 19-én körjegyzővé Juga János; nagyközséggé alakult Szohodol községben f. hó 20-án jegyzővé Goia Simion, aljegyzővé Korkes Szilvius lett megválasztva, mind hárman egyhangú választással. A megválasztattak hivatalos működésüket f. évi február 1-én már megkezdik.

— **Nagy hideg.** A téli idő erősen tartja magát. Eddig leghidegebb volt f. hó 22-én. E napon a hőmérő —22° C.-ig szállott alá.

— **Halálozás.** Zabolai Kozma Gyula nyugalmazott gazdatiszt folyó 1907. évi január hó 19-ik napján este 10 órakor életének 58-ik évében hosszú és kínos, de bámulatos lelkierővel viselt betegség és szenvedés után meghalt. Temetése nagy részvét mellett folyt le f. hó 21-dikén.

— **Haláleset.** Krizbai Istvánné oly szerencsétlenül esett le a hiába vivő létráról, hogy belső elvérzés következtében folyó hó 22-én elhalt. Férje s kilencz árvája siratja.

— **A nagyenyedi Függetlenségi kör** folyó hó 20-án tartotta évi rendes közgyűlését. Fogarasi Albert elnöki megnyitójával akkor fogunk részletesebben foglalkozni, mikor az — remélhetőleg — nyomtatásban fog megjelenni. Addig is föltesszük, hogy méltó volt a Bethlen-kollégium rektorához.

Zajzon János titkári jelentéséről nagy elismeréssel szólnak a jelen voltak. A tisztikart újból megválasztották.

— **Adakozunk Bartha Miklós szobrára!** A kitűnő publicistának, a lángoló lelkesedésű poétának szobrot akarnak emelni. Felkérjük olvasóinkat, hogy e célra szóló adományait lapunk szerkesztőségéhez juttatni sziveskedjenek. Mi az adományokat nyugtázva illetékes helyre fogjuk juttatni.

— **A Kossuth Lajos-asztaltársaság** műsoros táncestélye. Folyó hó 20-án a régi városháza disztermében tartotta meg a Kossuth Lajos-asztaltársaság XXXV-ik összejövetelét, műsoros táncestélyvel egybekötve. Nagy érdeklődés és figyelem mellett tartotta felolvasását Bodrogi János tanár. Az 1848. novemberi 8 és 9-iki napokat leíró szemelvényeket olvasott fel és ismertetett Biró Miklós egykori feljegyzéseiből. Az est ünnepélyességéhez méltóan szavaltak: Bodor Gabi és Vadas József. Veres István hegedű-játéka a közönség nagy elismerésében részesült. A nyitányt Káló Géza ismert cigány-zenekara játszotta. A tánc 2 óráig tartott.

— **Felolvasás.** A Bethlen-kollégium tanárkara által a Rákóczi-temetés költségeinek fedezése végett rendezett felolvasó-ciklusból a második tartatott meg tegnap esti 6 órakor szép közönség jelenlétében. Felolvasott Bartha Zsigmond tanár a költészet és tudomány viszonyairól.

— **A Szabad Lyceumban** csütörtökön január 24-én délután 5 órakor előadás lesz „Az idegekről Apáthy készítményeinek bemutatásával“. Előadó: dr. Szilády Zoltán tanár.

— **Ismeretterjesztő előadás** lesz f. hó 27-én, vasárnap délután 5 órakor a Bethlen-kollégium disztermében. „A természet erői az ember szolgálatában“, kísérletekkel előadja Bartha Zsigmond koll. tanár. Az érdekesnek ígérkező szabad előadás előtt az Iparoskör dalkara énekel, utána Fekete Gizi szaval.

— **A Sport-estély** iránt, mely Hushagyó-kedden tartatik, általános az érdeklődés s az előjelek után ítélve a farsang egyik legsikerültebb multságának ígérkezik.

— **Műkedvelő előadás.** Az Iparoskör február 9-én színelőadást rendez. Színrekerül Tóth Ede remek népszínműve a Toloncz. A próbák serényen folynak; a szereplői az eddig is sok, szép sikerrel játszó műkedvelők.

— **Orsz. állatvásár.** A téli orsz. állatvásár f. hó 22-én kezdődött és a mai napon végződik. Az állatfelhajtás a nagy hideg miatt gyenge volt. Kötés kevés történt részben a magas árak miatt, részben pedig azért mert válogatni nem lehetett. Legkeresettebb volt a kövér marha, melyet összevásárolni messze vidékről is eljöttek. A lóvásár szokatlanul rossz volt. A sertések jóárbán keltek és lehetett is válogatni. — A zsebtolvajok, az állatvásárok ismert rémei nem örülhettek, mert a hidegben mindenki a zsebébe dugta a kezét és jó begombolkozott. — A kirakóvásár, holnap pénteken lesz.

— **Bányaszerecsétlenség.** Folyó évi január hó 17-én éjjel a bucsumi ugyne-

vezett Szent-Endre bányában ugyanodavale Dandea Simion és Bulea Áron robbantás közben, saját vigyázatlanságuk folytán elszerencsétlenül lettek; előbbi el is halt, utóbbi felgyógyulásához pedig kevés a remény. Az illetékes abrudbányai kir. bánya-biztoság közvetlenül értesítve lett a vizsgálat megajtése végett, ha nem-e terhel esetleg másvalakit is a felelősség.

— **Garázdálkodó róka.** A Szentkirály-utca kertek felőli során mohó étvágygal pusztít a gazdák nem kicsiny bosszuságára egy róka koma. A felállított csapdáknak szerencsétlen kóborebek esnek áldozatul, ami ebzárlat idején nem is olyan nagy kár. De a róka vigan lakmározik tovább a fuom kappan, tyuk és pulyka-pecsenyékben.

— **Iparhatósági megbizottak.** Az elsőfoku iparhatóság mellé 1907. évre megválasztott iparhatósági megbizottak gyűlése az 1907. évre: a) az ipartestület által vezetett lajstromok ellenőrzésére: ifj. Winkler János, ifj. Lázár Károly; b) a tanoncziskolák látogatására: Grünfeld Dávid, Spangenberg Gyula; c) a műhelyek vizsgálatára és pedig: 1. a Felszeg-, Tóth-, Tövis-, Felsőporond utcákban, a Vizközöen levő műhelyek vizsgálatára: Jancsó Gábor, Molnár Kornél, Szöllösi János; 2. a Szentkirály-, Baromvászár-, Hidutczákban, az Alszeg-utcának a patakotuli részében levő műhelyek vizsgálatára: Hörváth Bálint, Kolleth András, Lázár Róbert; 3. a Főtér Jakab Károly felőli részében, Alsóporond-, Vár-, Várszeg- és Viz-utcákban levő műhelyek vizsgálatára: Keresztes N. Imre, Kun Gyula, Szergely Lajos; 4. a Főtér Winkler-felőli során, Kossuth-utcában, Szénatér-, Bethlen-, Új-utcában, az Alszeg-utcának a patakou inneni részében levő műhelyek vizsgálatára: Benyovits Mór, Fesztinger A. Dávid és Králik Vilmost megbizottakat küldte ki és d) a gyárak megsejmlélésével: Folbert Tamás, Incze István, Telegdi Árpád, Willersdorfer Antal bizta meg.

— **Esküdtszék.** A gyulafehérvári kir. törvényszéknél a folyó 1907. évben az I. esküdtszéki ülészak február 4-én veszi kezdetét. A január 17-én tartott tárgyalás alkalmával kisorsoltattak és pedig: I. rendes esküdtseknek: Márk Patricius Pókafalva, Bodrogi János Nagyenyed, Benedek Farkas Marosujvár, Dancs Mózes Nagyenyed, Patak László Alvincz, Varga Géza Ozd, Hadházi Ferencz Benedek, Barsay Gábor Csóra, Kaliáni Ágoston Balázsfalva, Váro Ferencz, Spangenberg Gyula, Harmath Miklós Nagyenyed, Kovács Károly Buzásbocsárd, Steinberger Dávid Csáklya, dr. Veres Zoltán ügyvéd Marosujvár, Szilágyi Lipót Csekelaka, Balázs József, Buzd, dr. Asztalos Kálmán Nagyenyed, Tuzson Gyárfás Szászesanád, Járai Lajos Asszonynépe, Adorján Elek Nagyenyed, ifj. Lőrincz Károly Nagyenyed, Valler József Zalathna, Finna Aladár Csekelaka, Lovász Márton Lőrinczréve, Predovics Pompilion Vingárd, Szilveszter Albert Magyarbukkó, Berkovics Béla Nagyenyed, Papucs Dávid M.-Kapud, Muntján Viktor Balázsfalva. II. Helyettes esküdtseknek: dr. Gál Béla, Hinger József, Homollay Károly, Grün M. Lipót, dr. Felszeghy Lajos, dr. Kontz Viktor, Sprin-

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogymielőtt bál és tavaszi szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4. szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, sziveskedjék megtekinteni.

ger D. Adolf, Paul Béla, dr. Patitia Rubin, Barger Mór Gyulafehérvár. Eddigélé tárgyalásra ki van tűzve 2 ügy, nevezetesen, folyó év február 4-ére: gyilkosság büntetével vádolt Dregán Ávrám elleni bűnügy; folyó év február 5-ére: rablás büntetése miatt vádolt Koltor János elleni bűnügy.

— A „Tövisi Polgári Olvasókör” válaszmánya ez uton mond hálás köszönetet mindazoknak, a kik a közjó érdekében, az 1906 évi december hó 26-án rendezett táncszertélyen felülfizetni szívesek voltak. Felülfizettek: Báró Kemény Árpád 20 kor. Illés István 5 koronát. Drach Adolf 4 koronát Bodor Kálmán, Fenyvesy Lajos, Fekete Antal, Fried Ármán 3—3 koronát. Asztalos Sándor, Geher Hubert, Haab Lajos, Jancsó Sámuel, Salamon Simon 2—2 koronát. Gruzda Domokos, Horváth László, Inczeffy Albert, Lóvi Ignác, Neumajer Mihály, Os-váth Lajos, Pap László, Páll Lajos, Rád Jenő, Somogyi Béla, Salamon Lóvi, Salamon Béla, Varga József, Vasass Sámuel 1—1 koronát. Körözi Antal, 60 fill. Kraft Sándor 50 fill. Gulácsi István 40 fill. Vitos Menyhért 20 fill. Összesen 66 korona 70 fillér. Gruzda Domokos elnök, Páll Lajos pénztáros, Vasass Sámuel jegyző.

— **Mindennek az idő** a legalaposabb próbája. Különösen áll ez a gyógyszerekre nézve. Ha mérlegeljük, hogy a „Scott-féle Emulsió” 30 évvel hosszabb próbát állt ki, úgy tényleges jószágáról bizony meg lehetünk győződve. A „Scott-féle Emulsió” főleg csukamájolajból áll. Ezt azonban teljesen jó ízű és mindenkinél könnyen emészthető formában nyújtja. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerterben raktáron van.

— **Nyilvános elszámolás.** A „Dömök” alapra a gyűjtő-íveken adakoztak: Zeyk Dánielné, Zeyk Dániel, Török Bertalanné 20—20 koronát; Albert Iván, Szekeres János Marosvásárhely, Gáspár János 10—10 koronát; Pogány János, Nehéz Margit, Puky Ignáczné, Bogdány Sándorné, özv. dr. Donogány Jakabné, Fogarasi Béláné, Fogarasi Béla, Dezső Zsigmondné, Göllner Árpádné, Nagy Lajosné, Nagy Lajos 5—5 koronát; Krizmanits Vilmosné, Bereczky Miksáné, U. Kovács Józsefné, özv. Müller Mihályné 4—4 koronát; dr. Müllerné Folyovich Annuska, Varró Róza 3—3 koronát; Farnos Dezsóné, Major Jánosné, Elekes Károlyné, Elekes Erzsébet, Zalányi Farkasné, Zalányi Farkas, Veress Miklós, Dombrowszky Mariska, özv. dr. Kovács Ödönné, Csajkovszky Jenőné, dr. Mátyás Mihályné, Molnár Károly, özv. Kovács Gyuláné, Jakab Károlyné, Ungerpek Miklós, Sándor Jenőné, dr. Vinkler Albertné, ifj. Vinkler Jánosné, Ráskai Beláné, Szilágyi Farkas, Cirner Józsefné, Tóth Miklós, Folyovich Sándorné, özv. Magyar Károlyné, Róka Józsefné, Belházy Gyuláné, Cseh Károlyné, Kónya Albertné, Uray Lászlóné, Dezső Miklós, Dezső Lujza, Medgyes Erzsébet, dr. Dobozy, Lázár Istvánné, dr. Fulópné, Kövér Jánosné, Kissné és Kiss Jenő, Barcsay Albertné, Jancsó Sándor, Habekost Alajosné, özv. Lázár Károlyné, Vajna Janka, Báthori Gyuláné, Fogarasi Albertné, Hegedüs Zsigmondné, Herepey Károlyné, Gálffy Jánosné, Székely Ödönné, Bodrogi Jánosné, Benedek Gaborné, dr. Jeney Elek, dr. Jeney Elek 2—2 koronát; N. N. 1 kor. 50 fill., Zayzon Jánosné, özv. Berde Sándorné, Balla Beláné, özv. Székelyhidy Jánosné, Tahy Istvánné, Bányay Elemérné, Balint János, ifj. Bisztritsányiné, Horváth Viktorné, Bisztritsányi Lajosné, id. Vinkler Jánosné, Földes Edéné, Henzely

Józsefné, özv. Herepey Árpádné, Ludányi Istvánné, Szathmári Mózesné, Mecsér Gizi; Bartal Augusztá, Veinrich Frigyes, Balázs, Geróné, Pop Miczi, Palugay Józsefné, Farnos Eszti, Fekete Mihályné, Ujváry Imréné, Bornemisza Károlyné, özv. Asztalos Jánosné, özv. Rácz Györgyné 1—1 koronát; Rapa-portné, özv. Hegedüs Guláné 50—50 fillért a polg. l. isk. növendékei 7 koronát; Csábi István 3 koronát. Összesen 312 korona.

Közgazdaság.

Pár szó a birtokosokhoz.

Egyesülésben az erő — írják a szocialista lapok — s a szót követi a tett — a munkásság mindenféle szervezkedik, mert látja, hogy a szervezet erőt kölcsönöz.

Minden szervezet első sorban tagjainak érdekeit van hivatva szolgálni — s így ha a munkásság szervezkedik — következménye az, hogy drágább lesz a munkabér!

A szervezkedés helyes bizonyos mértékig, de ha annak tulkapásai ellen a kellő védelem és oltalom nincs meg, ha a munkabérek túlmagas összegre mennek fel, akkor ez azokat a kiket legközelebről érint, bizonyos tekintetben aggodalommal tölti el, vagy legalább is ellenakcióra serkenti.

Vármegyénkben a folyton fokozódó kívándorlás egyfelől, a szocialista röpiratok másfelől — a munkás-kérdést főleg a gazdákra igen komoly kérdéssé tették, melylyel nemcsak érdemes, de igen szükséges idejében komolyan foglalkozni.

Legyen meg a munkásnak a drágább viszonyokhoz mért tisztességes munkabére — de viszont legyen meg a birtokosoknak is a szükséges számu — de nem túlszigazott igényekkel előálló munkása.

Hogy az egészséges arány a munkákész kereslete és kínálata között biztosítható, hogy a gazdaközönség ne legyen kitéve a munkások részéről való kizsárolásnak — szükséges az, hogy a birtokosok szervezkedjenek, s hogy ezen szervezetek valamint a gazdasági egyesületek a munkás-kérdéssel komolyan, behatóan foglalkozzanak és egyértelműleg járjanak el.

E kérdés igen fontos városunkban is — s midőn azt felvetettük, egyuttal kijelentjük, hogy e kérdés körüli bármely jó ideának lapunkban szívesen adunk teret.

Nyilt-tér.*

Nyilatkozat.

Alulírott cég Lányi Lajos és Korbuly Kristóf nagyenyedi kereskedő urak ellen feljelentést tettem a gyulafehérvári kir. ügyészségnél azon információ alapján, mintha Lányi Lajos úr Korbuly Kristóf üzletéből meg nem engedett módon és célból árukat vett volna át és vont volna el a hitelezők elől. — A feljelentés alapján megindított nyomozat rendén úgy én magam, alulírott cég tulajdonosa Dick Jakab, mint azok, a kiktől információmat szereztem, meggyőződtem arról, hogy a feljelentés adatai tévesek voltak és Lányi Lajos úr semmiféle árut meg nem engedett módon át nem vett. Ezért ez ügyben a nyomozat rendén a rendőrség előtt

* Ezen rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

tett állítással összhangzóan úgy Lányi Lajos mint Korbuly Kristóf úrral szemben vádatam a nyilvánosság előtt is visszavonom és kérem azt meg nem történnék tekinteni.

Nagyenyeden, 1907. évi január hó 19-én.

Előttünk, mint tanúk előtt:

Dr. Garda Kálmán sk. Dick Jakab és társa.
Dr. Müller Jenő sk. Dick Jakab sk.

Szerkesztői üzenet.

Az ebzárlathoz. Szíves és értékes közleményét vettük. A mennyiben lapunk terjedelme megengedi, sor szerint fel fogjuk használni. Ha azonban a legközelebbi számok egyikéhez ragaszkodnánk: sajnálatlalt óhaj-tásának nem tehetünk eleget.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részv.-társ.

Serdülő leányok

sokszor vannak ráutalva egy erősítő szerre, hogy a természetet támogassák és hogy fejlődésüknek sokféle nehézségeit legyőzhessék. A Scott-féle Emulsió, mely alfosphorsavas mész és nátron hozzáadásával a gyöcsukamájolajból készül, mindenkör a legkittünőbb és legmegbízhatóbb erősítő szernek bizonyul. Kizárólag a legjobb anyagokból gyártják és a sajátos Scott-féle eljárás következtében oly jó ízű és könnyen emészthetővé válik, hogy a legsekélyebb emésztési zavarokat sem okozza, sőt ellenkezőleg rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsió ennél fogva sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bementve szolgál: 203 1—

Dr. Budai Emil „városi gyógyszerára”
Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

≡ Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér. ≡
Kapható minden gyógyszerárban.

386—1907. szám.

Közig.

Árverési hirdetmény.

Alulírott városi tanács közhírré teszi, hogy a Nagyenyed város tulajdonát képező **uszoda bérletet** 1907. évi április hó 24-től kezdődőleg három évre a városház közgyűlési termében **folyó évi január hó 30-án** (szerdán) délelőtt 10 órától kezdve megtartandó nyilvános árverésen bérbe adja.

Az árverési feltételek a számvevői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott a kikiáltási ár is megtudható.

A városi tanácstól.

Nagyenyed, 1907. évi január 22-én.

Sándor Jenő
polgármester h.

20 1—2

Irodalom.

— **Az olcsó magyar könyvek** ama kitűnő gyűjteményében, amely „Magyar Könyvtár” cím alatt olyan nagyfontosságú tényezője lett kulturánknak, most négy szám jelent meg, ebben az új sorozatban is hiven tükrözve ama sokoldalú feladatokat, melyeket a vállalat szerkesztője maga elé tűzött. A legújabb magyar elbeszélőirodalom egyik legkiválóbb képviselőjével szerepel benne: Bródy Sándorral, akinek „Az automobil” című novellás füzeté megannyi gyöngyöt tartalmazza ennek a mindig újszerű, mindig érdekes írónknak. A külföldi szépirodalomból is egy valóssággal klasszikus munkát nyújt a sorozat: Ebner-Eschenbach Mária „Kramppuli” című füzete, melynek élén a német irodalom legszebb állatnovellája áll. Egy vadászat története ez,

melynél elevenebbet és megindítóbbat keveset irtak. Ezt a füzetet, az eredeti stílművészetét szinte utólrve, Radó Ágnes ültette át magyar nyelvre. A régi klasszikus irodalomból való egy másik füzet, mely Molière egyik legszebb és éppen korunkban talán egyúttal legaktuálisabb vigjátékát is közli, a „Tudós Nők”-et. Végre az ismeretterjesztő irodalom terén a magyar historikusok egyik legelseje, Thallóczy Lajos áll be a „Magyar Könyvtár” dolgozótársai sorába, „III. Béla és a magyar birodalom” című tanulmányával egyikét adva a legelevenebb és legmagvasabb korrajzoknak. A „Magyar Könyvtár”-nak eddig megjelent 473 száma oly változatos, oly változatos, oly gazdag tára a magyar és a világirodalomnak, hogy e terén a külföld hasonló gyűjteményeit is messze maga mögött hagyja. A teljes jegyzéket szívesen küldi meg ingyen minden

könyvkereskedés vagy a kiadóhivatal: Lampel R. (Wodiáner F. és Fiai) Budapest, Andrassy-ut 21. Egy szám ára 30 fillér.

— **A „Szakképzett Gépészek Országos Szövetsége”** a legutóbb tartott választmányi ülésen tárgyalta azokat a halhatlan visszateleket, melyeknek a munkát kereső gépészek az áldozatai. Hogy az ebből kifolyó nyomorúságos állapotoknak véget vessen, elhatározta a Szövetség, hogy a munkaközvetítést egészen díjtalanul fogja teljesíteni. Géptulajdonosok és gépészek bátran fordulhatnak a Szövetség titkárságához, ahol csakis megbízható jó helyeket és gépészeket közvetítenek, már csak azért is, mert az alapszabályok értelmében hazátlan szociáldemokrata gépészeket közvetíteni tilos. Megkeresések fenti címre Budapest, VIII., Szentkirály-utca 28.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrások, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyesengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyúskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árban való beszerzését. — Ajánlom a ga daközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan azélféjú ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakmámba vágó költséggel díjtalanul szolgálok. Beoszes pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

12 3-104

műlakatos és gépjavitó műhelye.

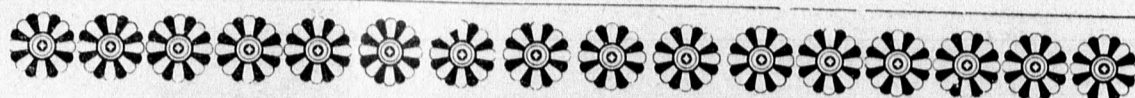
Mar megjelent
és kapható Cirner J. József
és Földes Ede kereskedőknél a

KÖZHASZNU
NAGYENYEDI
Lócsey Sp. Lajos-féle
NAPTÁR
1907 évre.

Leg-
olesőbb
Naptár

Gazdag tartalommal,
az erdélyrészi országos vásárok pontos kimutatásával és hasznos tudnivalókkal.

Ára
csak
30 fillér.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye. 215 33-104

100 KAT. HOLO.

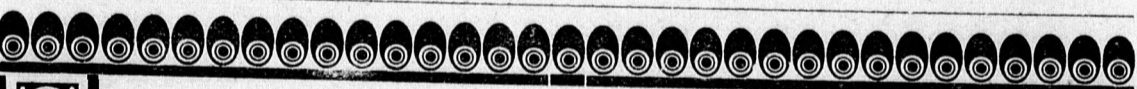
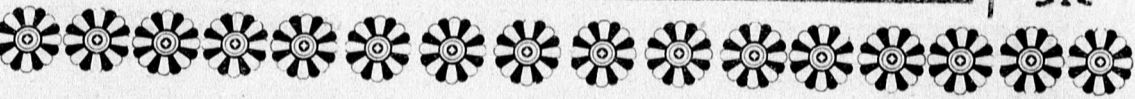
A legszebb gyümölcsfák

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-átány
1 millió előkerítés csemete.
Setaterfák • Diszorsorjék • Rozsák.
Bogyogyümölcsök stb.

Kifogástalan szőlőoltványok.

1 1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA ÉS AMBRÓSI M.

Elsőrangú

Gramofonok Fonográfok
Czimbalmok, Hegedűk,
Forgatható és önműködő Hangszerek

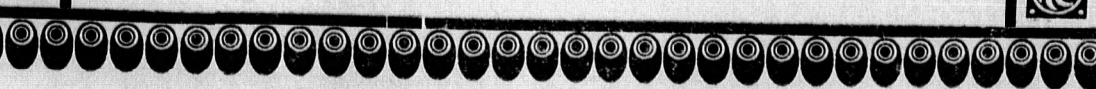
csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED
hangszerosztálya,

Budapest, VI., Andrassy-út 17.

Hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Köhögés!

Ki ide nem figyel, maga
* * ellen vétkezik! * *

Kaiser
Caramell-czukorkái
a három fenyűvel.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva
rekedtség, katarrius és köhögés
ellen.

4512 bizonyítvány igazolja,
hogy megtartja, amit ígér.
Csomagja 20 és 40 fillér.

Schiessl Károlynál,
Balázsfalván.

73 22-32

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhető pénzületek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6%, 6 $\frac{1}{4}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítól le.
Betétet 4 $\frac{1}{2}$ % kamattal mellett fogad el.
Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

14 7-104

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárugyár. Könyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindennemű **DOBOZÁRUT** (Cartonnage) u. m. egyszerű és hajlított dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és czélszerű csomagolására olcsó áron szállít.

Műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, s mindennemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, postacsomagozimkéket, pecsétjegyeket, czimkéket, ragjelzőket, porkapszulákat, papírzaecskókat, kötőzópapírokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó áron, szép és izléses kiállításban.

Kitűnő minőségű és legnagyobb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

15 3-50

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részv. társaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.